

Brev til redaktøren

Innlegg på inntil 400 ord, eventuelt knyttet til tidligere publisert stoff, sendes tidsskriftet@legeforeningen.no
Redaksjonen forbeholder seg retten til å foreta redaksjonelle endringer.

COX-2-hemmere og tolking av data

Evensen og medarbeidere har i en artikkel i Tidsskriftet nr. 7/2005 konkludert med at «bruk av COX-2-hemmere bør unngås» (1). Min kritikk i Tidsskriftet nr. 15/2005 gikk på at det foreligger mange store, blindede, prospektive studier der man påviser god sikkerhet ved korttidsbruk av COX-2-hemmere, og at det faktisk er påvist enkelte signifikante fordeler (2). De samme forfattere tillegger ikke-signifikante data som er negative for COX-2-hemmere betydelig vekt, mens de bagatelliserer betydningen av signifikante, positive data og mangel på signifikante problemer (3). I tillegg ironiserer de med at undertegnede bør skjønne at 23 er et høyere tall enn 17. Når dette er antall kardiovaskulære komplikasjoner i to grupper på 9 000 pasienter hver, er dette ikke signifikant. Også i omtalen av studien til Aw og medarbeidere (4) begås samme feil – signifikante og ikke-signifikante blodtrykkseffekter tillegges samme vesentlige betydning, uten forbehold og presisering. Derimot velger forfatterne fra sitt ikke-kliniske ståsted å karakterisere en signifikant gjennomsnittlig forskjell i perioperativt blodtap på 150 ml som uten betydning. Jeg har referert til tre studier (ikke én) som viser at COX-2-hemmere gir mindre perioperativ blødning enn tradisjonelle ikke-steroid antiinflammatoriske midler (NSAID). Når gjennomsnittlig forskjell er 150 ml, betyr det at enkelte pasienter blør en god del mer og kan trenge blodtransfusjon eller reoperasjon – begge deler signifikant påvist og klinisk viktig.

Jeg kan heller ikke skjønne hvordan Slørdal og medarbeidere leser når de hevder at noen av de mange prospektive, randomiserte studiene viser forskjeller i alvorlige tromboemboliske hendelser de første 6–12 måneder etter daglig dosering. Unntaket er koronarkirurgi, som er en helt spesiell modell. Selv i VIGOR-studien går det minst seks uker før rofecoxib i det hele tatt viser forskjell og seks måneder før denne når signifikans (5). Man pålegges i slike FDA-tilpassede studier å være meget nøye med å registrere alvorlige bivirkninger. Epidemiologiske studier er i denne sammenheng mindre pålitelige, fordi det blant COX-2-brukere vil være flere skrøpelige pasienter som ikke tåler tradisjonelle NSAID-midler.

At COX-2-hemmere kan være sikre ved

korttidsbruk og mer risikable ved langtidsbruk, strider ikke mot vanlig fornuft, erfaring eller vitenskap. Det er mange eksempler i medisinen på at noe som er farlig ved langtidsseksponering, f.eks. høyt blodsukkernivå, høyt kolesterolnivå, hypertoni, ikke gir påviselig fare ved eksponering i noen få dager.

Johan Ræder
Ullevål universitetssykehus

Litteratur

1. Evensen S, Spigset O, Slørdal L. COX-2-hemmere – ett skritt frem og to tilbake. Tidsskr Nor Lægeforen 2005; 125: 875–8.
2. Ræder J. Tilbakeskritt eller gangspærre? Tidsskr Nor Lægeforen 2005; 125: 2050–1.
3. Slørdal L, Evensen S, Spigset O. Gjelder ikke *primum non nocere* lenger? Tidsskr Nor Lægeforen 2005; 125: 2052–3.
4. Aw TJ, Haas SJ, Liew D et al. Meta-analysis of cyclooxygenase-2 inhibitors and their effects on blood pressure. Arch Intern Med 2005; 165: 490–6.
5. Bombardier C, Laine L, Reicin A et al. Comparison of upper gastrointestinal toxicity of rofecoxib and naproxen in patients with rheumatoid arthritis. VIGOR Study Group. N Engl J Med 2000; 343: 1520–8.

L. Slørdal og medarbeidere svarer:

Tallene 23 og 17 er ikke, som Johan Ræder skriver, «antall kardiovaskulære komplikasjoner» i TARGET-studien, men antall hjerteinfarkter hos pasienter som ble behandlet med lumiracoxib eller et klassisk ikke-steroid antiinflammatorisk middel (NSAID) i ett år. Totalfrekvensen av alvorlige kardiovaskulære komplikasjoner var nær tre ganger høyere enn antall infarkter i begge disse gruppene (1). Siden inklusionskriteriene i TARGET-studien minimaliserte risikoen for slike komplikasjoner, kan funnene ikke bagatelliseres. Ræders kullsviertro på p-verdiens betydning i sikkerhetsanalyser virker urokkelig og savner etter vår mening faglig grunnlag.

Ræder hevder å ha «referert til tre studier (ikke én) som viser at COX-2-hemmere gir mindre perioperativ blødning enn tradisjonelle ikke-steroid antiinflammatoriske midler». Han viser, i tillegg til den av oss omtalte studien av Hagi og medarbeidere (som for øvrig ikke berører transfusjonsbehov eller andre mer robuste endepunkter), til to studier der man sammenlikner et NSAID-preparat med henholdsvis placebo og morfin (2) og som derfor er fullstendig irrelevante i denne sammenhengen. Ræder bør heretter ta seg bryet med å lese egne

referanser. Det finnes ikke data som begrunner valg av selektive COX-2-hemmere fremfor klassiske NSAID-preparater på denne indikasjonen (3).

Vi mener fortsatt at en overvekt av data tyder på at COX-2-hemmere gir økt kardiovaskulær risiko helt fra behandlingsstart (4). Ræder har rett i at en opphopning av umiddelbare kardiovaskulære komplikasjoner etter bruk av COX-2-hemmere hittil kun er dokumentert hos hjerteopererte, men dette bør i det minste mane til generell forsiktighet (5). Det er dessverre typisk at Ræders delvis uetterrettelige kritikkløshet korrelerer med hans erklærte interessekonflikter i form av diverse entrepriser for produsenter av COX-2-hemmere (2). Den korrelasjonen er kanskje heller ikke statistisk signifikant, men den er i alle fall ikke uproblematisk.

Lars Slørdal
Sigurd Evensen
Olav Spigset
Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Litteratur

1. Farkouh ME, Kirshner H, Harrington RA et al. Comparison of lumiracoxib with naproxen and ibuprofen in the therapeutic arthritis research and gastrointestinal event trial (TARGET), cardiovascular outcomes: randomised controlled trial. Lancet 2004; 364: 675–84.
2. Ræder J. Tilbakeskritt eller gangspærre? Tidsskr Nor Lægeforen 2005; 125: 2050–1.
3. Straube S, Derry S, McQuay HJ, Moore RA. Effect of preoperative COX-II-selective NSAIDs (coxibs) on postoperative outcomes: a systematic review of randomized studies. Acta Anaesth Scand 2005; 49: 601–13.
4. Solomon DH. Selective cyclooxygenase 2 inhibitors and cardiovascular events. Arthritis Rheum 2005; 52: 1968–78.
5. Jones SF, Power I. Postoperative NSAIDs and COX-2 inhibitors: cardiovascular risks and benefits. Br J Anaesth 2005; 95: 281–4.

Korrupt forskning kan skade folkehelsen

Jeg anbefalte i et innlegg i Dagens Næringsliv i 1998 at staten skulle fullfinansiere et forskningslaboratorium innen hvert medisinske fagområde og bruke dette som referanse i faglige spørsmål (1). Bakgrunnen for innlegget var uro over kommersielle aktørers samarbeid med fagpersoner hvis habilitet kunne bli påvirket. Utviklingen i Norge har dessverre gått i motsatt retning. Universitetene med fakultetene og deres institutter har kvittet seg med sitt demokratiske kontrollapparat (2) og i stedet ansatt ledere og